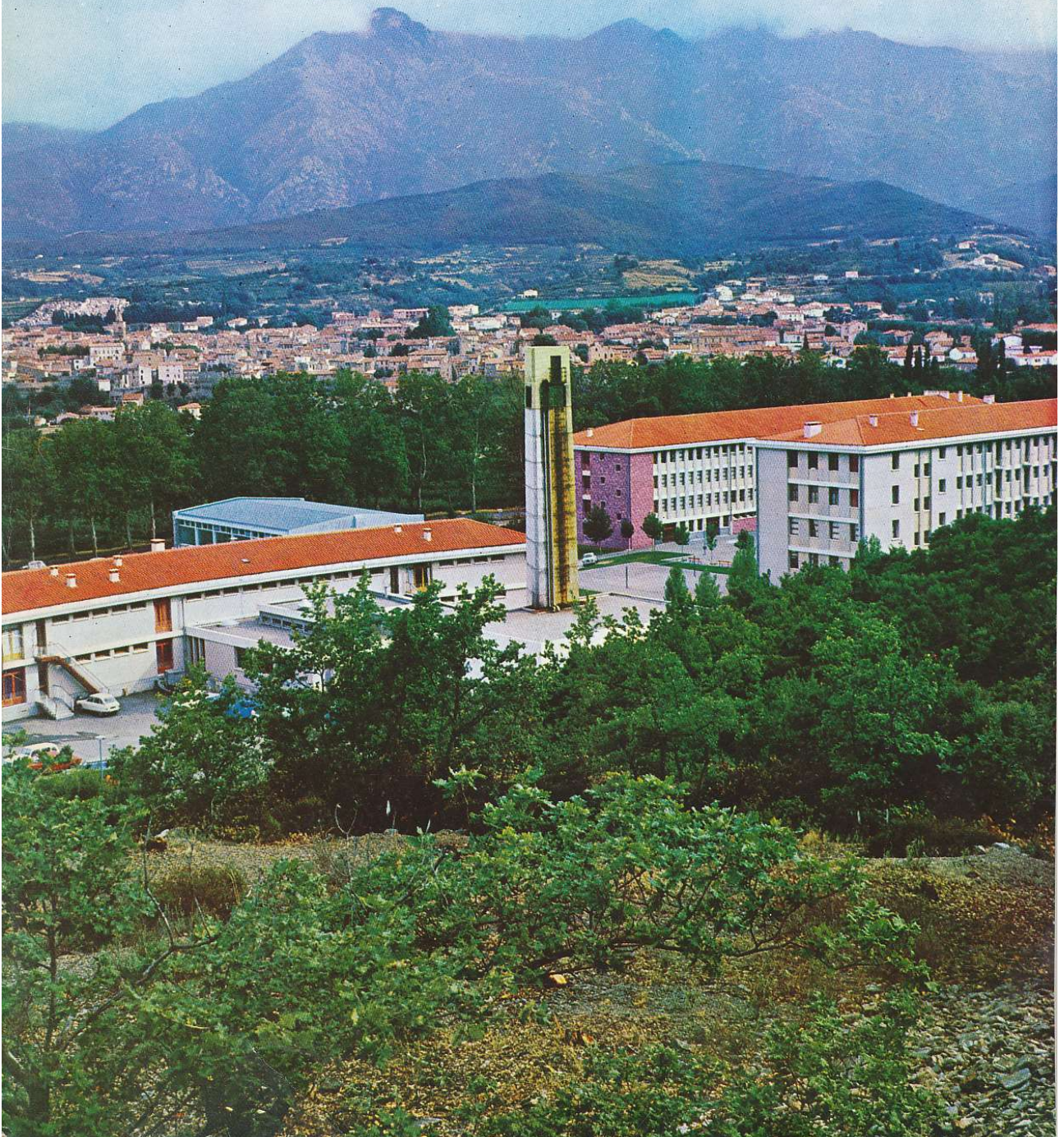

SERRA D'OR

OCTUBRE 1972

RESTRICCIONS MENTALS

importància del carrer

per Joan Fuster

No voldria exagerar-ho, però em fa la impressió que hem arribat al punt ja definitiu de la decadència del carrer. Vull dir: del «carrer» com a espai de convivència. Cada dia que passa, la cosa sembla més clara. El fenomen és, sens dubte, més evident a les grans ciutats, però també afecta les poblacions mitjanes, i fins i tot les subalternes. Quan jo era petit... Em fa la impressió que ho explicaré millor amb un plantejament anecdòtic. Quan jo era petit, no parava a casa sinó les hores imprescindibles de menjar i de dormir: anava a escola, i en sortir-ne, el meu món era el carrer. Devia tenir cinc o sis anys, a tot estirar, i ja m'hi deixaven córrer. Al carrer, jugàvem, renyíem, apreníem males paraules i secrets increïbles. Era una altra «escola», allò: potser no gaire selecta; ben útil, tanmateix. Els nens actuals del meu poble encara conserven aquesta opció. Tot i que a Sueca com a tot arreu els carrers tendeixen a convertir-se en carreteres, els pares encara no imposen restriccions a les criatures. La influència de la llar i de l'aula, generalment oclusiva, hi tenia i hi té aquest contrapès. Ho he pogut observar, i sovint, per exemple, amb la qüestió de l'idioma. En estendre's la moda castellanitzant a les famílies acomodades del món rural, els infants víctimes de la maniobra eren —i són— reabsorbits pel vernacle rutinari en les relacions del carrer. Si ciutats de la mida de València presenten, d'un temps ençà, la superfície grotesca d'una quasi absoluta dimissió lingüística, la cosa es deu, en bona part, al fet que els nanos surten poc, o no surten gens, al carrer. De casa al col·legi, del col·legi a casa, i en l'endemig, el televisor o qualsevol altre tràmit vigilat: aquest és l'itinerari. De vegades —què «de vegades»!— dramàticament sovint, el xiquet no sent parlar més que castellà, el castellà dels papàs, dels mestres i dels locutors. Els seus amiguets estan en les mateixes condicions. Els nens d'ara, ai!, tenen unes possibilitats d'amistat molt reduïdes, als centres urbans... I el que dic de la llengua pot servir respecte a la resta: nocions, preferències, sentit moral. La canalla que puja està condemnada a ser tremendament conservadora, dòcil i estúpida. Per paliar el mal, i diuen que per traduir el mal en bé —els pedagogs «progressistes» tampoc no són partidaris del carrer—, s'han inventat institucions docents alegres i un pel «llibertàries». Potser sí, que són eficaçes. Però només se'n beneficia un sector quantitativament mediocre de criatures. D'altres substituïts —campaments, centres de postulació diversa— no en són una alternativa sana. Els nens d'ara creixen en pisos tancats, en escoles tancades, en parcs tancats. Unicament a les barrades inferiors i desassistides subsisteix una mica de carrer. Basta passejar Barcelona per adonar-se'n. La Barcelona centrada, i la Barcelona de veïnat opulent, i la Barcelona burocràtica i de la lumpen-mesocràcia, no tenen carrers per als infants: els in-

fants, els trobeu, si els trobeu, a les zones més «populars»... I el problema continua a nivell d'adolescents. L'adolescent es desplaça amb una certa inquietud, com a reacció. Descobreix el carrer. Però no el carrer «antic» —un lloc de coincidència, de tria o de baralla—, sinó una vaga oportunitat de deambular. De fet, es limita de seguida: els seus trajectes solen ser breus i fixos, cafeteria, discoteca, societat d'esport o cine. Són les opcions del festeig o de la simple connexió furtiva, per beure, fornir o parlar de política, o senzillament per passar l'estona. No existeix el carrer, per a ells, en realitat. I per als grans... Les persones adultes, per poc involucrades que estiguin en alguna feina —o en alguna diversió—, es veuen forçades a eludir el carrer. Conec molta gent que passa mesos i mesos, a Barcelona, sense caminar pel carrer. No saben què és un carrer, ni què passa al carrer, en la hipòtesi que pogués passar-hi alguna cosa. Allò del poeta: «I baixem al carrer», ja no és sinó una eventualitat premeditada, per una cita excepcional, de manifestació o de festa. No pensem a «baixar al carrer» cada dia, ni que només sigui per anar i venir... I és clar: tot això és fatal, inevitable. Els nens no poden sortir al carrer sense risc; els adolescents no saben què fer al carrer; els grans no tenen temps de posar-hi els peus, i transiten amb l'auto propi, o el metro, o la tartana col·lectiva. El carrer no existeix. Objectivament, ha deixat de ser el carrer que era. Hi ha massa cotxes, massa pressa, massa distàncies, perquè un carrer de ciutat —i, en particular, de ciutat grossa— continuï sent un carrer com Déu mana. Això s'ha acabat, i per sempre. Ens agradi o no, i sigui lamentable o vés a saber què. Ara: les conseqüències «socials» que se'n deriven, enormes, mereixen de ser reflexionades. De moment, són conseqüències escassament afables. De moment, hi ha una novetat històrica curiosa: el carrer és buit. Políticament, i no políticament. Les formes tradicionals de contrast i de coneixença s'han esvaït. La ignorància mútua és el pa de cada dia, i tots quedem a la mercè de les abstraccions establides: estadístiques, eslògans, sermons televisius, organigrames. Una mena d'endogàmia mental afluix cada grup d'individus. Mai no ha estat tan «estret» l'horitzó que creiem tenir al davant: ni el pagerol més arcaic havia arribat a un tal extrem, contra les nostres eufòriques presumpcions cosmopolites... Jo no sé si això té remei o no. En tot cas, hem d'afrontar-ho, i no amagar el cap sota l'ala, com l'estructe proverbial... Alguns urbanistes en parlen, de tant en tant, i planegen solucions animoses, per a rics, habitualment, o per a pobres, en un rampell de paternalisme emocionant. Els urbanistes pertanyen a la colla dels qui mai no posen els peus al carrer, en aquest últim residu de carrer que encara perdura... En fi...

nota per a persuadir

CAPITAL EUROPEU I EL MEMORIAL DEL 14 DE JULIOL

La liberalització del mecanisme que permet l'entrada de capital estranger com a conseqüència de les mesures del 1959, ha portat a entrades massives, malgrat que el nivell relatiu encara sigui molt baix. Una de les característiques d'aquesta entrada és que a Catalunya els capitals europeus mantenen la màxima importància, mentre que a Madrid són les inversions nord-americanes les que estan situades en primer lloc. Fins i tot, país per país, entre 1966 i 1971 han estat més importants les inversions provinents de la República Federal Alemanya en tres anys, que no les dels Estats Units. Les estadístiques de què disposem, que ha elaborat el Servei d'Estudis de Banca Catalana, comprenen la inversió industrial per a les empreses en què el capital forà significa el 51 per cent, o més, del capital: ens sembla que si poguéssim obtenir xifres per a les empreses restants, el pes del capital europeu encara quedaria accentuat.

Així, doncs, possiblement treballem amb dades que no expressen totalment aquesta influència europea, i, per tant, no podem parlar-ne amb seguretat, com tampoc de la diferència que queda establerta fonamentalment amb Madrid. Com que és absolutament necessari valorar, en l'etapa actual de desenvolupament del capitalisme, la inversió estrangera, serà fàcil d'establir que aquesta «europització» ha d'accentuar en el futur l'actitud totalment favorable al Mercat Comú que, amb independència, han ressaltat el 14 de juliol darrer, en un «memorial», les tretze entitats econòmiques catalanes més importants. I diem les més importants, perquè malgrat que la Cambra d'Indústria de Barcelona no l'hagi signat, és coherent amb la timidesa de les dues presidències darreres que ha fet que hagi perdut pes, o almenys el *punching*. El «Memorial del 14 de juliol» en el qual hom mostra el desig d'entrar a la Comunitat Econòmica Europea, i que dissenya amb l'actitud oficial, posava en relleu d'una manera molt clara l'abandonament de l'actitud proteccionista que havia estat constant en tots els memorials anteriors de la burgesia del país.

Dos fets, els comentats, que es mouen en la mateixa direcció, i que al nostre entendre poden marcar fortament l'evolució futura. — ERNEST LLUCH.

una mica de tot

UN ERROR D'IMPRESMA: «NOTES», NO «ANECDOTES»

El subtítol de l'article de Jordi Malquer de Motes «La Primera Internacional a Catalunya», publicat al número de juliol de «Serra d'Or», havia d'ésser «Algunes notes sobre els seus precedents». Un error injustificable hi va substituir *notes* per *anècdotes*. Demanem als lectors i a l'autor que ens n'excusin.

LA BISBAL D'EMPORDA

Per al X Gran Aplec de la Sardana, edició d'un programa voluminós, ben concebut i abundantament il·lustrat, amb textos sobre la cobla «La Principal» i el castell de la vila.